

SPRÁVA ZO 4. SVETOVÉHO
FENOMENOLOGICKÉHO KONGRESU

Medzinárodná vedecká a vzdelávacia organizácia *Svetový fenomenologický inštitút* (*The World Phenomenology Institute*)¹ so sídlom v Hanoveri (New Hampshire) každoročne usporadúva viaceré fenomenologické podujatia po celom svete. Pravidelné konferencie sa konajú najmä na amerických univerzitách, výročné kongresy sú putovné. Rok 2008 sprevádzali témy umenia, komunikácie, tvorby a v auguste sa na Jagelonskej univerzite v Krakove uskutočnil *4. svetový fenomenologický kongres* na tému *Fenomenológia a existencializmus v 20. storočí* (*The Phenomenology and Existentialism of the Twentieth Century*). Predchádzajúce tri kongresy sa uskutočnili v Santiagu de Compostela (1988), v mexickom Guadalajare (1995) a v Oxforde.

Poohliadnutie za minulým storočím patrilo najmä M. Merleau-Pontymu. Keďže sme si minulý rok pripomenuli sté výročie jeho narodenia, viaceré príspevky rozoberali práve jeho filozofickú tvorbu a predstavili súčasné merleau-pontyovské skúmania vo Francúzsku, Nórsku, Taliansku či v Amerike. Zároveň podľa očakávaní analyzovali niektorí prednášajúci prístup Anny-Teresy Tymienieckej, filozofky poľského pôvodu žijúcej v USA, ktorá je prezidentkou *Svetového fenomenologického inštitútu* a hlavnou iniciátorkou týchto podujatí. Tymienieckej filozofia je charakteristická kľúčovým pojmom *logos života*. Určitú orientáciu vo veľkom podujatí (postupne sa uskutočnilo osemnásť sekcií) so širokou témou poskytli názvy troch plenárnych sekcií: 1. *Nová vlna filozofickej inšpirácie* (*New Wave of Philosophical Inspiration*), 2. *Naplnenie – kríženie – rozšírenie* (*Fruition – Cross-pollination – Dissemination*), 3. *Objavenie nového osvietenstva* (*Emerging The New Enlightenment*). Líniu a tvár dali podujatiu výrazné plenárne prednášky, ku ktorým nepochybne patrilo vystúpenie amerického filozofa Ronalda Bruzina z Univerzity v Kentucky (*The Phenomenology in a New Century; what still needs to be done; Fenomenológia v novom storočí; čo sa má ešte vykonať*), nórskeho profesora Konrada Rokstada z Univerzity v Bergene (*Was Merleau-Ponty Phenomenologist? Some Reflections into the Identity of Phenomenology; Bol Merleau-Ponty fenomenológ? Niekoľko reflexii o identite fenomenológie*) alebo talianskej profesorky Angely Ales Bellovej (*„Brute being“ and Hyletic Phenomenology: the Philosophical Legacy of Merleau-Ponty's The Visible and the Invisible: „Surové bytie“ a hyletická fenomenológia: filozofický odkaz Merleau-Pontyho Viditeľna a neviditeľna*).

---

¹ Úplný názov organizácie znie *The World Institute for Advanced Phenomenological Research and Learning*. Prvá zmienka o jeho aktivitách u nás sa objavila pred šesťnástimi rokmi [1] a odvtedy *Inštitút* zmenil pôsobisko (Belmont pri Bostone) a rozrástol sa z pôvodnej Medzinárodnej spoločnosti pre výskum fenomenológie a Husserla (*The International Husserl and Phenomenological Research Society*) o ďalšie štyri organizácie: Medzinárodná spoločnosť pre fenomenológiu a vedy o živote (*The International Society for Phenomenology and Sciences of Life*), Medzinárodná fenomenologická a literárnovedná spoločnosť (*The International Society of Phenomenology and Literature*), Medzinárodná spoločnosť pre fenomenológiu, výtvarné umenie a estetiku (*The International Society for Phenomenology, the Fine Arts, and Aesthetics*) a Iberoamerická fenomenologická spoločnosť (*La Sociedad Iberoamericana de Fenomenologia*).

Okrem klasických fenomenologických prednášok (venovaných napríklad telu či prirodzenému svetu), existencialistických príspevkov (najmä o Sartrovi) a tém, ktoré prednášatelia sledovali a porovnávali v oboch filozofických prúdoch (otázka času, vzťah k náboženstvu a pod.), sa v programe ocitli aj špeciálnejšie zvolené problémy, týkajúce sa napríklad Nietzscheho a fenomenológie, témy z poľskej filozofie, psychológie alebo filozofie výchovy. Pestrosť dodávali podujatiu aj rozmanité prístupy vystupujúcich, ktorí pochádzali z takmer dvadsiatich krajín.²

Ďalšie podujatia *Inštitútu* naplánované na tento rok avizujú nové témy zamerané na náboženské, kultúrne a estetické otázky [2]. 59. medzinárodný fenomenologický kongres, ktorý sa uskutoční 8. – 10. júla 2009 na univerzite v Antverpách, otvorí zaujímavý problém návratu k transcendentizmu (*Transcendentalism Revisited*), ktorý nemusí byť pohliadnutím do minulosti a presúva sa k otázke, ktorú možno formulovať v aktuálnom kontexte.

Svetový fenomenologický inštitút je okrem svojich organizačných a konferenčných aktivít aj vydavateľom série monografií – v súčasnosti vo vydavateľskom dome Springer – *Analecta Husserliana*, ktorej počet vydaných zväzkov sa blíži už k stovke, ďalej periodika *Phenomenological Inquiry* (témou aktuálneho čísla je *The New Enlightenment (Nové osvietenstvo)*) a individuálnych projektov. Jednou z rozsiahlych publikácií je napríklad encyklopedické kompendium o fenomenológii z „celosvetovej“ perspektívy z roku 2002 (*Phenomenology World-Wide*), ktoré je pokusom o fenomenologický slovník obsahujúci tematické aj dejinné príspevky. Keďže fungovanie inštitútu a jeho hlavných predstaviteľov už presiahlo štyridsať rokov, svoje publikácie a dokumenty od októbra 2008 sprístupňujú v špeciálnom archíve v Pittsburgu.

Jaroslava Vydrová

LITERATÚRA

- [1] SIVÁK, J.: 25 rokov svetového fenomenologického ústavu. Rozhovor s prof. A.-T. Tymienieckou. In: *Filozofia*, roč. 48, 1993, č. 12, s. 815 – 819.
- [2] URL: <<http://www.phenomenology.org/cfps.html>>

---

² Zo Slovenska boli prihlásené dva texty: *Od intencionálnej in-existencie k existenciálnej ek-in-sistencii – De l'in-existence intentionnelle à l'ek-in-sistence existentielle* (Jozef Sivák); druhý pod názvom *Subjektivita, otvorenosť a pluralita: na pozadí Husserlovej fenomenologickej redukcie; Subjectivity, Openness and Plurality: On the Background of Edmund Husserl's Phenomenological Reduction* (Jaroslava Vydrová) odznel v pracovnej sekcii prvý deň kongresu.